ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 29.7.2009
COM(2009) 407 τελικό

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

σύμφωνα με το άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 378/2007 του Συμβουλίου, της 27ης Μαρτίου 2007, σχετικά με τον καθορισμό των κανόνων της προαιρετικής διαφοροποίησης των άμεσων ενισχύσεων

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

σύμφωνα με το άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 378/2007 του Συμβουλίου, της 27ης Μαρτίου 2007, σχετικά με τον καθορισμό των κανόνων της προαιρετικής διαφοροποίησης των άμεσων ενισχύσεων

Η παρούσα έκθεση καταρτίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 378/2007 του Συμβουλίου[1], που προβλέπει ότι «πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 2008, η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της προαιρετικής διαφοροποίησης, συνοδευόμενη, ενδεχομένως, από ενδεδειγμένες προτάσεις.»

Στο μεταξύ διάστημα, ο διαγνωστικός έλεγχος της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΚΓΠ) ανταποκρίθηκε στην ανάγκη αύξησης της χρηματοδότησης της αγροτικής ανάπτυξης με την αύξηση του ποσοστού της υποχρεωτικής διαφοροποίησης. Τα κράτη μέλη που εφαρμόζουν την προαιρετική διαφοροποίηση θα την αντικαταστήσουν σταδιακά με την υποχρεωτική διαφοροποίηση, για την καλύτερη ευθυγράμμιση των ποσοστών διαφοροποίησης σε όλη την ΕΕ.

Η Επιτροπή δεν προβλέπει περαιτέρω πρωτοβουλίες για την προαιρετική διαφοροποίηση κατά την τρέχουσα περίοδο προγραμμισμού 2007-2013.

1. Ιστορικό

1.1. Η έννοια της «διαφοροποίησης»

Ως «διαφοροποίηση» νοείται η μεταφορά δημοσιονομικών πόρων από τις άμεσες ενισχύσεις των γεωργών (1ος πυλώνας της ΚΓΠ) προς τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης (2ος πυλώνας της ΚΓΠ).

Η μεταρρύθμιση της ΚΓΠ του 2003 εισήγαγε την υποχρεωτική διαφοροποίηση με ποσοστό 3% το 2005, 4% το 2006 και 5% το 2007 και μετά, προβλέποντας ταυτόχρονα όριο ενεργοποίησης 5.000 ευρώ, κάτω από το οποίο δεν εφαρμόζεται καμία μείωση των άμεσων ενισχύσεων.

Επιπλέον, το 2005 συμφωνήθηκε ότι το Ηνωμένο Βασίλειο και η Πορτογαλία μπορούν να συνεχίσουν να εφαρμόζουν την προαιρετική διαφοροποίηση, σύμφωνα με τους όρους του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 378/2007.

1.2. Το νομικό πλαίσιο της προαιρετικής διαφοροποίησης

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 378/2007 παρέχει στο Ηνωμένο Βασίλειο, όπου εφαρμόζεται ήδη η προαιρετική διαφοροποίηση, και στην Πορτογαλία, σύμφωνα με παρέκκλιση που προβλέπεται στο άρθρο 70 παράγραφος 4α του κανονισμού (ΕΚ)

[1] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 378/2007 του Συμβουλίου, της 27ης Μαρτίου 2007, σχετικά με τον καθορισμό των κανόνων της προαιρετικής διαφοροποίησης των άμεσων ενισχύσεων που προβλέπονται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1782/2003 για τη θέσπιση κοινών κανόνων για τα καθεστώτα άμεσης στήριξης στα πλαίσια της κοινής γεωργικής πολιτικής και για τη θέσπιση ορισμένων καθεστώτων στήριξης για τους γεωργούς και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1290/2005, ΕΕ L 95 της 5.4.2007, σ. 1.

αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου[2], τη δυνατότητα εφαρμογής προαιρετικής διαφοροποίησης για την περίοδο 2007-2012.

Η προαιρετική διαφοροποίηση λαμβάνει τη μορφή μείωσης των άμεσων ενισχύσεων που προστίθεται στη μείωση που προκύπτει από την υποχρεωτική διαφοροποίηση.

Κρίνεται σκόπιμο να εφαρμόζεται ενιαίο ποσοστό μείωσης ανά ημερολογιακό έτος. Ωστόσο, το Ηνωμένο Βασίλειο που εφαρμόζει ήδη το καθεστώς ενιαίας ενίσχυσης σε περιφερειακό επίπεδο μπορεί επίσης να εφαρμόσει διαφοροποιημένα ποσοστά σε περιφερειακό επίπεδο. Το ανώτατο ποσοστό μείωσης είναι 20%.

Όπως και στην περίπτωση της υποχρεωτικής διαφοροποίησης, προβλέπεται όριο ενεργοποίησης 5.000 ευρώ. Ωστόσο, αντίθετα από ό,τι έχει καθοριστεί για την υποχρεωτική διαφοροποίηση, επιτρέπεται στα κράτη μέλη να προβλέψουν παρέκκλιση και να μην την εφαρμόσουν (όπως το Ηνωμένο Βασίλειο).

Η Επιτροπή καθορίζει τα καθαρά ποσά που προκύπτουν από την εφαρμογή της προαιρετικής διαφοροποίησης με βάση το ποσοστό ή τα ποσοστά που ανακοινώνουν τα σχετικά κράτη μέλη.

Οι εν λόγω συμπληρωματικοί πόροι από τη διαφοροποίηση χρησιμοποιούνται για τη χρηματοδότηση μέτρων αγροτικής ανάπτυξης στα ίδια κράτη μέλη. Δεν υπάρχει υποχρέωση εθνικής συγχρηματοδότησης. Δηλαδή, οι συμπληρωματικοί πόροι δεν υπόκεινται στα ανώτατα όρια των διαφόρων αξόνων, που αναφέρονται στο άρθρο 70 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005.

Τα σχετικά κράτη μέλη πρέπει να προσκομίσουν εκτιμήσεις επιπτώσεων, ιδίως για την οικονομική κατάσταση των γεωργών και την ανταγωνιστική θέση τους στον γεωργικό τομέα, λαμβανομένης υπόψη της ανάγκης αποφυγής μη δικαιολογημένης άνισης μεταχείρισης των γεωργών. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή πρέπει να υποβάλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο για την εφαρμογή της προαιρετικής διαφοροποίησης πριν από το τέλος του έτους 2008.

Οι λεπτομέρειες εφαρμογής που καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1236/2007 της Επιτροπής[3] προβλέπουν α) την ένταξη των ποσών που προκύπτουν από την προαιρετική διαφοροποίηση στο χρηματοδοτικό σχέδιο για κάθε πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης (παράρτημα ΙΙ μέρος Α σημείο 6.1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1974/2006) και β) την κατάργηση του παλαιού καθεστώτος προαιρετικής διαφοροποίησης του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1655/2004.

1.3. Περιορισμός της ανάλυσης οικονομικών επιπτώσεων

Είναι ακόμη πολύ νωρίς για να συναχθούν οριστικά συμπεράσματα σχετικά με τις επιπτώσεις της προαιρετικής διαφοροποίησης στην οικονομική κατάσταση των εκμεταλλεύσεων.

Στο Ηνωμένο Βασίλειο, οι πρώτες πιστώσεις από την προαιρετική διαφοροποίηση που προορίζονται για τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης αυτού του κράτους μέλους, δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 378/2007, ήταν διαθέσιμες από τον

---

[2] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου, της 20ής Σεπτεμβρίου 2005, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ), ΕΕ L 277 της 21.10.2005, σ. 1.

[3] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1236/2007 της Επιτροπής, της 22ας Οκτωβρίου 2007, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1974/2006 με σκοπό την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 378/2007 του Συμβουλίου σχετικά με την προαιρετική διαφοροποίηση, ΕΕ L 280 της 24.10.2007 σ. 3.

Οκτώβριο του 2007. Στην περίπτωση της Βόρειας Ιρλανδίας, το πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης τροποποιήθηκε για να συμπεριληφθεί η προαιρετική διαφοροποίηση από τον Νοέμβριο του 2008.

Στην περίπτωση της Πορτογαλίας είναι πολύ νωρίς για να εκτιμηθούν οι επιπτώσεις, δεδομένου ότι τα ποσά που προκύπτουν από την προαιρετική διαφοροποίηση θα είναι διαθέσιμα για τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης από το 2010.

Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι κατά τη διάρκεια μιας ιδιαίτερα ασταθούς περιόδου αλλαγών, οι μειώσεις στο πλαίσιο της προαιρετικής διαφοροποίησης δεν αποτελούν παρά έναν από τους πολλούς παράγοντες που επηρέασαν την οικονομική κατάσταση των εκμεταλλεύσεων το 2007-2008. Άλλοι παράγοντες είχαν σημαντικότερες επιπτώσεις στα γεωργικά εισοδήματα, όπως η αύξηση των τιμών των βασικών προϊόντων, η αύξηση των τιμών των εισροών, η μείωση της προσφοράς πιστώσεων και, στην περίπτωση του Ηνωμένου Βασιλείου, η εξασθένηση της λίρας σε σχέση με το ευρώ, οι ακραίες κλιματικές συνθήκες και η εμφάνιση ζωονόσων. Ωστόσο, στο εν λόγω κράτος μέλος, η γενική εξέλιξη των εισοδημάτων ήταν θετική λόγω της μεγάλης αύξησης των τιμών των βασικών προϊόντων.

2. Εφαρμογή της προαιρετικής διαφοροποίησης στο Ηνωμένο Βασίλειο

2.1. Κοινοποίηση σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 378/2007

Στις 12.6.2007, το Ηνωμένο Βασίλειο κοινοποίησε στην Επιτροπή τα ποσοστά της προαιρετικής διαφοροποίησης για την περίοδο 2007-2012 και την εκ των προτέρων εκτίμηση επιπτώσεων.

Το Ηνωμένο Βασίλειο καθόρισε τα ακόλουθα ετήσια ποσοστά ανά περιφέρεια και δεν προβλέπει την εφαρμογή ορίου ενεργοποίησης:

ΕΤΟΣ	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Αγγλία	12,0 %	13,0 %	14,0 %	14,0 %	14,0 %	14,0 %
Ουαλία	0 %	2,5 %	4,2 %	5,8 %	6,5 %	6,5 %
Σκωτία	5,0 %	8,0 %	8,5 %	9,0 %	9,0 %	9,0 %
Βόρεια Ιρλανδία	4,5 %	6,0 %	7,0 %	8,0 %	9,0 %	9,0 %

Όσον αφορά την εθνική συγχρηματοδότηση, όλες οι περιφέρειες συμμετείχαν στην εθνική συγχρηματοδότηση για το συνολικό συμπληρωματικό ποσό του 1,6 δισεκατ. ευρώ. Τα ποσοστά εθνικής συγχρηματοδότησης είναι τα ακόλουθα:

	ΑΞΟΝΑΣ 1	ΑΞΟΝΑΣ 2	ΑΞΟΝΑΣ 3	ΑΞΟΝΑΣ 4
Αγγλία	0 %	40,00 %	0 %	0 %
Β. Ιρλανδία	0 %	62,00 %	0 %	0 %
Σκωτία	55,21 %	55,21 %	55,21 %	65,00 %
Ουαλία	45,00 %	45,00 %	45,00 %	0 %

Σύμφωνα με το Ηνωμένο Βασίλειο, η προαιρετική διαφοροποίηση θα επιτρέψει την επίτευξη καλύτερης ισορροπίας μεταξύ των δύο πυλώνων της ΚΓΠ, δεδομένου ότι η σχέση μεταξύ του πρώτου και του δεύτερου πυλώνα για τα έτη 2007-2013 πριν από την προαιρετική διαφοροποίηση ήταν 14:1 και μετά τη διαφοροποίηση 7:1 στο Ηνωμένο Βασίλειο, σε σχέση με τον μέσο όρο της ΕΕ-15 που είναι 5:1.

2.2. Αποφάσεις της Επιτροπής 2007/679/ΕΚ και 2007/680/ΕΚ

Η απόφαση 2007/679/ΕΚ της Επιτροπής[4] καθόρισε τα καθαρά ποσά που προκύπτουν από την εφαρμογή της προαιρετικής διαφοροποίησης με βάση τα ετήσια διαφοροποιημένα ποσοστά σε περιφερειακό επίπεδο που κοινοποίησε το Ηνωμένο Βασίλειο ως εξής:

ΕΤΟΣ	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Σύνολο (εκατ. ευρώ)	362,0	424,0	464,4	475,5	481,6	481,6

Η απόφαση 2007/680/ΕΚ της Επιτροπής[5] προσάρμοσε αναλόγως, αφενός, το καθαρό υπόλοιπο που είναι διαθέσιμο για τις δαπάνες του ΕΓΤΕ και, αφετέρου, τα ποσά που αφορούν το Ηνωμένο Βασίλειο και τα συνολικά ποσά της κοινοτικής στήριξης για την αγροτική ανάπτυξη για την περίοδο 2007-2013.

Συνεπώς, το συνολοκό ποσό των 2,689 εκατ. ευρώ που προέρχεται από την εφαρμογή της προαιρετικής διαφοροποίησης θα μεταφερθεί από τον πρώτο στον δεύτερο πυλώνα κατά την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013, ποσό που αντιστοιχεί σε διπλασιασμό του προϋπολογισμού για την αγροτική ανάπτυξη στο Ηνωμένο Βασίλειο (από 1,910 εκατ. ευρώ σε 4,599 εκατ. ευρώ) και οδηγεί στην αύξηση του συνολικού προϋπολογισμού της ΕΕ για την αγροτική ανάπτυξη σε 91,9 δισεκατ. ευρώ κατά την ίδια περίοδο.

---

4 Απόφαση 2007/679/ΕΚ της Επιτροπής, της 22ας Οκτωβρίου 2007, για τον καθορισμό των καθαρών ποσών που αντιστοιχούν στην εφαρμογή της προαιρετικής διαφοροποίησης στο Ηνωμένο Βασίλειο για τα ημερολογιακά έτη 2007-2012 (2007/679/ΕΚ), ΕΕ L 280 της 24.10.2007, σ. 25.

5 Απόφαση 2007/680/ΕΚ της Επιτροπής, της 22ας Οκτωβρίου 2007, για την τροποποίηση της απόφασης 2006/410/ΕΚ για καθορισμό των ποσών τα οποία, σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 2, το άρθρο 143δ και το άρθρο 143ε του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1782/2003 του Συμβουλίου, διατίθενται στο ΕΓΤΑΑ και των ποσών που διατίθενται για δαπάνες του ΕΓΤΕ και της απόφασης 2006/636/ΕΚ για τον καθορισμό της ετήσιας κατανομής, ανά κράτος μέλος, του ποσού της κοινοτικής στήριξης στην αγροτική ανάπτυξη για το διάστημα από την 1η Ιανουαρίου 2007 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2013 (2007/680/ΕΚ), L 280 της 24.10.2007, σ.27.

2.3. Έκθεση σύμφωνα με το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 378/2007

Η έκθεση που υποβλήθηκε από το Ηνωμένο Βασίλειο τον Δεκέμβριο του 2008 καλύπτει την περίοδο από τον Μάρτιο του 2007 έως τον Σεπτέμβριο του 2008. Δεδομένου ότι τα έσοδα της προαιρετικής διαφοροποίησης δεν είναι διαθέσιμα παρά από τον Οκτώβριο του 2007, το Ηνωμένο Βασίλειο θεωρεί ότι είναι πολύ νωρίς για να συναχθούν οριστικά αποτελέσματα.

2.3.1. Χρησιμοποίηση των συμπληρωματικών πόρων από την προαιρετική διαφοροποίηση

Οι συμπληρωματικοί πόροι χρησιμοποιούνται κυρίως για περιβαλλοντικούς σκοπούς στο πλαίσιο του άξονα 2, ως εξής:

ΑΞΟΝΑΣ	ΑΓΓΛΙΑ	ΣΚΩΤΙΑ	Β. ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΟΥΑΛΙΑ
1	10,45 %	14,29 %	17,00 %	10 %
2	76,09 %	68,58 %	65,04 %	80 %
3	8,74 %	11,57 %	0,00 %	10 %
Leader	4,72 %	5,57 %	17,96 %	0 %
Σύνολο	100 %	100 %	100 %	100 %

2.3.2. Γεωργικά εισοδήματα

Στην κοινοποίηση αναφέρεται ότι τα πιο πρόσφατα στατιστικά στοιχεία για τα εισοδήματα των γεωργών δείχνουν ότι ο γεωργικός κλάδος του Ηνωμένου Βασιλείου είναι σχετικά υγιής και ανταγωνιστικός, παρόλο που η προαιρετική διαφοροποίηση εφαρμόζεται από το 2001 (κατά την περίοδο 2000-2006, το συνολικό ποσό που καταβλήθηκε ανερχόταν σε περίπου 4,5 εκατ. ευρώ).

Οι πρώτες νέες μειώσεις στο πλαίσιο της προαιρετικής διαφοροποίησης πραγματοποιήθηκαν το 2007. Από την ανάλυση που εκπόνησε το Ηνωμένο Βασίλειο με βάση στοιχεία του 2007 δεν προέκυψε άμεση σχέση μεταξύ των μειώσεων της προαιρετικής διαφοροποίησης και των εξελίξεων στο συνολικό εισόδημα από γεωργικές δραστηριότητες.

ΕΤΟΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΝΩΜΕΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΗΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΗΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗΣ (ΕΚΑΤ. GBP)	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ (ΕΚΑΤ. GBP)	ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΜΕΙΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΗΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
2006	Αγγλία	6,0 %	101,0	1555		
	Β. Ιρλανδία	4,5 %	11,0	160		
	Σκωτία	4,5 %	19,9	537		
	Ουαλία	0,5 %	1,2	52		
2007	Αγγλία	12,0 %	218,0	1631	117,0	76,0
	Β. Ιρλανδία	4,5 %	11,0	233	0	73,0
	Σκωτία	5,0 %	22,7	628	2,7	91,0
	Ουαλία	0 %	0,0	46	-1,0	-6,0

Η προαιρετική διαφοροποίηση δεν αναμένεται να έχει σημαντικές επιπτώσεις στην οικονομική κατάσταση των γεωργών και στην ανταγωνιστική θέση τους στον γεωργικό τομέα το 2008. Άλλοι παράγοντες, όπως οι συναλλαγματικές διακυμάνσεις, είχαν σημαντικότερες επιπτώσεις στο συνολικό εισόδημα των γεωργών. Η αύξηση των τιμών των σιτηρών κατά τους πρώτους μήνες του 2008, καθώς και η αύξηση της τιμής του κρέατος και του γάλακτος συνέβαλαν στην αύξηση της αξίας της παραγωγής, η οποία αναμένεται να αντισταθμιστεί μόνο μερικώς από την αύξηση του κόστους των καυσίμων, των λιπασμάτων και των ζωοτροφών. Σε πραγματικούς όρους, προβλέπεται μικρή αύξηση του συνολικού εισοδήματος από γεωργικές δραστηριότητες και του συνολικού εισοδήματος από γεωργικές δραστηριότητες ανά γεωργό το 2008, ως επακόλουθο των αυξήσεων του 2006 και του 2007.

Επιπλέον, οι γεωργοί θα επωφεληθούν μακροπρόθεσμα από τις οικονομικές επιπτώσεις της στήριξης στην αγροτική ανάπτυξη που ενισχύεται με την προαιρετική διαφοροποίηση· οι γεωργοί επωφελούνται άμεσα από το μεγαλύτερο μέρος των συμπληρωματικών πόρων που χορηγούνται με τη μορφή των γεωργοπεριβαλλοντικών ενισχύσεων και παρέχουν κάποιο βαθμό ασφάλειας και σταθερότητας στο γεωργικό εισόδημα.

Οι εκτιμώμενες επιπτώσεις στο εισόδημα των γεωργών συνοψίζονται στον ακόλουθο πίνακα:

	ΑΓΓΛΙΑ	ΒΟΡΕΙΑ ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΣΚΩΤΙΑ	ΟΥΑΛΙΑ
Ποσοστά προαιρετικής διαφοροποίησης (ελάχιστα και ανώτατα)	12%-14%	4,5%-9%	5%-9%	2,5% - 6,5%
Εκτιμώμενες επιπτώσεις στο συνολικό εισόδημα από γεωργικές δραστηριότητες	Μη διαθέσιμο	-3% / -6%	Μη διαθέσιμο	-3,9% / -10,2%
Εκτιμώμενες επιπτώσεις στο χρηματικό εισόδημα	Μη διαθέσιμο	Μη διαθέσιμο	-0,5% / -4,3%	-1,5% / -4,4%

Η ανταγωνιστική θέση της γεωργίας του Ηνωμένου Βασιλείου δεν θα πρέπει να επηρεαστεί, ενώ ταυτόχρονα η συγχρηματοδότηση θα πρέπει να περιορίσει τη μείωση των γεωργικών εσόδων. Πράγματι, η εθνική συγχρηματοδότηση της προαιρετικής διαφοροποίησης θα έχει ως αποτέλεσμα την καθαρή αύξηση των συνολικών δαπανών της ΚΓΠ στο Ηνωμένο Βασίλειο (+ 1 δισεκατ. ευρώ για την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013 μόνο για την Αγγλία).

2.3.3. Επιπτώσεις στο περιβάλλον

Στην Αγγλία, 99% των συνολικών δημόσιων δαπανών που συνδέονται με την προαιρετική διαφοροποίηση (131,5 εκατ. ευρώ) καταβλήθηκαν για γεωργοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις, κυρίως για το καθεστώς περιβαλλοντικής διαχείρισης εισαγωγικού επιπέδου (Environmental Stewardship Scheme). Το πρόγραμμα αυτό απαιτεί βασικό επίπεδο περιβαλλοντικής διαχείρισης και οι συμμετέχοντες μπορούν να επιλέξουν από ένα ευρύ φάσμα άνω των 50 επιλογών διαχείρισης. Οι επιλογές αυτές καλύπτουν όλους τους τύπους γεωργίας και περιλαμβάνουν πτυχές όπως, η διαχείριση των φυτοφρακτών, η συντήρηση των τοίχων ξερολιθιάς, οι βοσκότοποι χαμηλής εισροής, οι ζώνες ανάσχεσης και επιλογές που αφορούν αροτραίες καλλιέργειες.

Από τον Ιανουάριο του 2007, έχουν συναφθεί πάνω από 10.500 νέες γεωργοπεριβαλλοντικές συμφωνίες που χρηματοδοτούνται όλες από την προαιρετική διαφοροποίηση. Δεν θα ήταν δυνατόν να επεκταθεί το καθεστώς περιβαλλοντικής διαχείρισης (Environmental Stewardship Scheme) στον βαθμό αυτό, χωρίς την προαιρετική διαφοροποίηση. Στη Σκωτία, το συνολικό ποσό των 34,9 εκατ. ευρώ (συνολικές δημόσιες δαπάνες) χρησιμοποιήθηκε το 2008 για ενισχύσεις υπέρ των μειονεκτικών περιοχών. Στην Ουαλία, η οποία επέλεξε να μην προβεί σε προαιρετική μείωση των πληρωμών στο πλαίσιο του καθεστώτος ενιαίας ενίσχυσης το 2007, η προαιρετική διαφοροποίηση, μόλις είναι διαθέσιμη, θα εστιαστεί κυρίως

στη στήριξη γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων μικρότερου εύρους για τη στήριξη της κατάρτισης στους τομείς της γεωργίας/δασοκομίας καθώς και της προσαρμογής των εκμεταλλεύσεων.

Στη Βόρεια Ιρλανδία, η προαιρετική διαφοροποίηση θα εστιαστεί στα μέτρα εκείνα που παρέχουν άμεση στήριξη στους γεωργούς (ενέργειες κατάρτισης και ενημέρωσης, εκσυγχρονισμός των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, αντισταθμιστικές πληρωμές σε μειονεκτικές περιοχές, γεωργοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις, δασικά μέτρα και διαφοροποίηση σε μη γεωργικές δραστηριότητες).

Τα γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα αναμένεται να επιφέρουν μια σειρά γεωργοπεριβαλλοντικών οφελών. Τα οφέλη αυτά θα μετριάσουν τις ενδεχόμενες αρνητικές επιπτώσεις των μειωμένων άμεσων ενισχύσεων, όπως η μείωση του αριθμού των θηλαζουσών αγελάδων (που μπορεί να οδηγήσει σε υποβόσκηση ορισμένων σημαντικών οικοσυστημάτων) και η ενδεχόμενη εντατικοποίηση των τομέων των γαλακτοκομικών προϊόντων, του βοείου κρέατος και των αροτραίων καλλιεργειών, που ενδέχεται να έχουν επιπτώσεις στην ποιότητα του νερού και στη διάβρωση του εδάφους.

3. Εφαρμογή της προαιρετικής διαφοροποίησης στην Πορτογαλία

3.1. Κοινοποίηση σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 378/2007

Στις 18.6.2007, η Πορτογαλία κοινοποίησε στην Επιτροπή το ποσοστό της προαιρετικής διαφοροποίησης για την περίοδο 2007-2012 και την εκ των προτέρων εκτίμηση επιπτώσεων.

Το ετήσιο ποσοστό που κοινοποιήθηκε ήταν 10% από το 2008. Όταν λαμβάνεται υπόψη το όριο ενεργοποίησης, το πραγματικό ποσοστό της μείωσης των άμεσων ενισχύσεων ανέρχεται σε 6,1%.

Όσον αφορά τις επιπτώσεις στα εισοδήματα των γεωργών, η αναμενόμενη μείωση πρέπει να κυμαίνεται από -13% κατ' ανώτατο όριο για τις εκμεταλλεύσεις εκτροφής βοοειδών κρεατοπαραγωγής και τις μικτές εκμεταλλεύσεις σε -2%/-3% κατά κατώτατο όριο για τις εκμεταλλεύσεις που ειδικεύονται στις μόνιμες καλλιέργειες και στην εκτροφή βοοειδών γαλακτοπαραγωγής. Η διαφορά μεταξύ του υψηλότερου και του χαμηλότερου εισοδήματος μπορεί ταυτόχρονα να μειωθεί περισσότερο από το ήμισυ του ποσού που καταβάλλεται στους γεωργούς οι οποίοι λαμβάνουν πάνω από 50.000 ευρώ με τη μορφή άμεσων ενισχύσεων ανά έτος.

3.2. Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 333/2008 της Επιτροπής και απόφαση 2008/788/ΕΚ της Επιτροπής

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 333/2008[6] καθορίζει σε 20,4 εκατ. ευρώ ανά έτος το εθνικό ανώτατο όριο (όριο ενεργοποίησης) για το συνολικό ποσό της συμπληρωματικής ενίσχυσης που χορηγείται στους γεωργούς.

Στις 12.9.2008, η Πορτογαλία ενημέρωσε την Επιτροπή ότι σκοπεύει να εφαρμόσει την προαιρετική διαφοροποίηση στις άμεσες ενισχύσεις μόνο από το 2009.

---

[6] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 333/2008 της Επιτροπής, της 11ης Απριλίου 2008, περί καθορισμού των ανωτάτων ποσών τα οποία ισχύουν για τις συμπληρωματικές ενισχύσεις που θα χορηγηθούν στην Πορτογαλία στο πλαίσιο της προαιρετικής διαφοροποίησης βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 378/2007 του Συμβουλίου, ΕΕ L 102 της 12.4.2008, σ. 19.

Με την απόφαση 2008/788/ΕΚ της Επιτροπής[7], της 3ης Οκτωβρίου 2008, καθορίστηκαν τα καθαρά ποσά που προκύπτουν από την εφαρμογή της προαιρετικής διαφοροποίησης στην Πορτογαλία και λήφθηκε ήδη υπόψη η απόφαση των πορτογαλικών αρχών, καθορίζοντας τα καθαρά ποσά μόνο από το 2009 και μετά:

Έτος	2009	2010	2011	2012
Εκατ. ευρώ	41,6	40,8	40,8	40,8

Ως αποτέλεσμα, 164 εκατ. ευρώ θα μεταφερθούν από τον πρώτο στον δεύτερο πυλώνα.

3.3. Χρησιμοποίηση των συμπληρωματικών πόρων από την προαιρετική διαφοροποίηση

Σύμφωνα με τη δέσμευση που προβλέπεται στο πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης της Ηπειρωτικής Πορτογαλίας, οι συμπληρωματικοί πόροι που προέρχονται από την προαιρετική διαφοροποίηση θα κατανεμηθούν κατά ισότιμο τρόπο μεταξύ της ενισχυμένης στήριξης στο δίκτυο Natura 2000 (άξονας 2), συμπεριλαμβανομένων νέων συμπληρωματικών τόπων, και των σχεδίων για τη βελτίωση των γεωργικών διαρθρώσεων (άξονας 1).

Όπως αναφέρεται ανωτέρω, στις 12.9.2008, η Πορτογαλία ενημέρωσε την Επιτροπή ότι σκοπεύει να εφαρμόσει την προαιρετική διαφοροποίηση των άμεσων ενισχύσεων από το 2009.

Η Πορτογαλία επιβεβαίωσε ότι θα βρει εναλλακτικές λύσεις για την τήρηση της ανωτέρω δέσμευσης που προβλέπεται στο πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης για την Ηπειρωτική Πορτογαλία.

4. Επιπτώσεις του διαγνωστικού ελέγχου

Ο διαγνωστικός έλεγχος της ΚΓΠ (κανονισμοί (ΕΚ) αριθ. 72/2009, αριθ. 73/2009 και 74/2009 του Συμβουλίου της 19ης Ιανουαρίου 2009)[8] έχει ως στόχο τη στήριξη των γεωργών ώστε να ανταποκριθούν καλύτερα στα μηνύματα της αγοράς και να αντιμετωπίσουν τις νέες προκλήσεις.

Προς τον σκοπό αυτό, το ποσοστό της υποχρεωτικής διαφοροποίησης θα αυξηθεί σε τέσσερα στάδια για να ανέλθει σε 10% το 2012, ενώ το όριο ενεργοποίησης των 5.000 ευρώ θα διατηρηθεί. Επιπλέον, εισάγεται σταδιακή διαφοροποίηση συμπληρωματικού ποσοστού 4% για τις ενισχύσεις που υπερβαίνουν τις 300.000 ευρώ.

Επομένως, 3,24 δισεκατ. ευρώ θα μεταφερθούν στον δεύτερο πυλώνα σε 4 έτη. Οι συμπληρωματικοί πόροι θα χρησιμοποιηθούν στο ίδιο κράτος μέλος για τις «νέες προκλήσεις»: κλιματική αλλαγή, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, διαχείριση υδάτων, βιοποικιλότητα, καινοτομία που συνδέεται με τις προκλήσεις αυτές και συνοδευτικά μέτρα στον γαλακτοκομικό τομέα. Το ποσοστό συγχρηματοδότησης για τις ενέργειες αυτές ανέρχεται σε 90% στις περιφέρειες σύγκλισης και 75% στις άλλες περιφέρειες.

Τα κράτη μέλη που εφαρμόζουν την προαιρετική διαφοροποίηση θα μειώσουν τα ποσοστά αναλόγως. Αυτό σημαίνει ότι με τον διαγνωστικό έλεγχο θα μειωθεί η σημασία της

[7] ΕΕ L 271 της 11.10.2008, σ. 44.
[8] ΕΕ L 30 της 31.1.2009, σ. 1.

προαιρετικής διαφοροποίησης για το Ηνωμένο Βασίλειο και την Πορτογαλία και δεν θα υπάρξουν επιπτώσεις στη συνολική διαφοροποίηση, όπως εμφαίνεται στον κατωτέρω πίνακα:

Πίνακας: ποσά της προαιρετικής διαφοροποίησης που θα αντικατασταθούν από την υποχρεωτική διαφοροποίηση μετά τον διαγνωστικό έλεγχο

Σε εκατ. ευρώ

	2009	2010	2011	2012	Σύνολο
Ηνωμένο Βασίλειο	67,4	100,6	134,3	167,7	470,0
Πορτογαλία	8,8	11,8	15,8	19,8	56,2

Επιπλέον, η διαφοροποίηση, που θα αυξηθεί με τον διαγνωστικό έλεγχο, θα περιορίσει το δημοσιονομικό περιθώριο για άλλες προκλήσεις, εκτός από τις νέες προκλήσεις.

5. Συμπεράσματα

Η προαιρετική διαφοροποίηση, που βασίζεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 378/2007 του Συμβουλίου, είτε εφαρμόστηκε για μικρή χρονική περίοδο (ΗΒ) ή δεν έχει ακόμη εφαρμοστεί όπως προβλέπεται στα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης (Πορτογαλία). Συνεπώς, είναι πολύ νωρίς για να συναχθούν οριστικά συμπεράσματα για τις επιπτώσεις της προαιρετικής διαφοροποίησης στην οικονομική κατάσταση των εκμεταλλεύσεων και στην ανταγωνιστική τους θέση. Άλλοι παράγοντες (π.χ. αύξηση των τιμών βασικών προϊόντων, αύξηση των τιμών των εισροών και περιορισμός της προσφοράς πιστώσεων) είχαν πιθανώς σημαντικότερες επιπτώσεις στο συνολικό εισόδημα των γεωργών απ' ό,τι η προαιρετική διαφοροποίηση.

Όσον αφορά άλλες επιπτώσεις, πρέπει να σημειωθεί ότι στο Ηνωμένο Βασίλειο αναμένεται ευρύ φάσμα περιβαλλοντικών οφελών, κυρίως μέσω των γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων στο πλαίσιο των οποίων παρατηρήθηκε σημαντική αύξηση των γεωργοπεριβαλλοντικών συμφωνιών.

Ο διαγνωστικός έλεγχος της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΚΓΠ) ανταποκρίθηκε στην ανάγκη αύξησης της χρηματοδότησης της αγροτικής ανάπτυξης, με την αύξηση του ποσοστού της υποχρεωτικής διαφοροποίησης. Ως εκ τούτου, δεν είναι αναγκαίο να υποβληθούν ενδεδειγμένες προτάσεις, σύμφωνα με το άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 378/2007.